

NIVEL
bibliotheek

NIVEL 167 f7

drieharingstraat 26
postbus 1568
3500 bn utrecht
telefoon: 030 319946

MEERJARENPLAN VOOR DE BASISEENHEID
DOKUMENTATIE EN INFORMATIE

1979 - 1983

*Gele chrysanthemums, witte chrysanthemums
Ik wou dat er nooit andere namen bestonden
Dan die!*

Rametsu (1650-1707)

(geïrriteerd door al het vakjargon der bloemkwekers)

maart 1979

Joost Zaat, namens de basiseenheid

INHOUD

blz.

Voorwoord	4
Inleiding	5
Globaal overzicht van de komende vijf jaar	7
1979, het eerste jaar	8
organisatorische opbouw	8
inhoudelijke opbouw	10
R.W.O.	10
bibliotheek en dokumentatie	12
voorlichting	17
Het tweede jaar, 1980	22
R.W.O.	22
bibliotheek en dokumentatie	23
voorlichting	24
De resterende drie jaar	25
Prioriteiten	26
Personele planning	27
Bijlage 1: konseptverzoek aan V & M voor subsidie voor een dokumen- tatieprojekt	
Bijlage 2: gebruikte literatuur	
Bijlage 3: gebruikte afkortingen	

VOORWOORD

Een vijfjarenplan voor een basiseenheid (afgekort: b.e.) die nog maar een paar maanden oud is, lijkt een beetje hoog gegrepen. Deze nota heeft dan ook niet de pretentie een gedetailleerd overzicht van de komende vijf jaren te geven. Wel hebben we de grote lijnen waarlangs o.i. de basiseenheid zich moet ontwikkelen, willen aangeven. Daarbij zijn de eerste twee jaren wel gedetailleerd ingevuld en de latere jaren in slechts enkele alinea's behandeld.

Wij hebben gekozen voor een indeling per jaar per projekt, na een wat algemene inleiding. Ter afsluiting wijden we enige aandacht aan de prioriteiten en de personele en de daarmee gekoppelde financiële konsekventies van onze plannen.

INLEIDING

Bij een vijfjarenplan hoort een gedegen, theoretisch goed onderbouwde inleiding, waarin de visie op de toekomst wordt vastgelegd. Wij volstaan hier echter met een vluchtige blik op de theorie van communicatiesystemen en documentaire informatie. De geïnteresseerde lezer kan daarover elders voldoende informatie vinden.

'Informatie is kennis in beweging', stelt v.d. Wolk (cit. Loosjes, 1978). Het maakt niet uit over welk onderwerp die kennis gaat of in welke vorm deze is gegoten.

Iedereen zal beamen, dat de informatiestroom en vaak ook de informatiedichtheid per stroomeenheid (artikel, rapport e.d.) de laatste decennia sterk is toegenomen. Er zijn alleen al meer dan 7000 tijdschriften op het gebied van de gezondheidszorg.

Al gauw ontstaat bij die uitdijende stroom de behoefte om alle informatie maar 'ergens' in te stoppen om die, wanneer nodig, er weer snel uit te kunnen halen. Dat laatste, het terugzoeken, is echter een probleem. Immers, je kunt niets meer vinden wanneer je eigen 'vraagtaal' (microthesaurus) niet dezelfde is als de in het informatiecentrum gebruikte vraagtaal (macrothesaurus). Om deze kloof veilig te kunnen overbruggen is het dikwijls noodzakelijk om over 'vertalers' te beschikken. Die kunnen bij het zoekproces helpen zo veel mogelijk en zo relevant mogelijke informatie met zo weinig mogelijk 'ruis' te verzamelen.

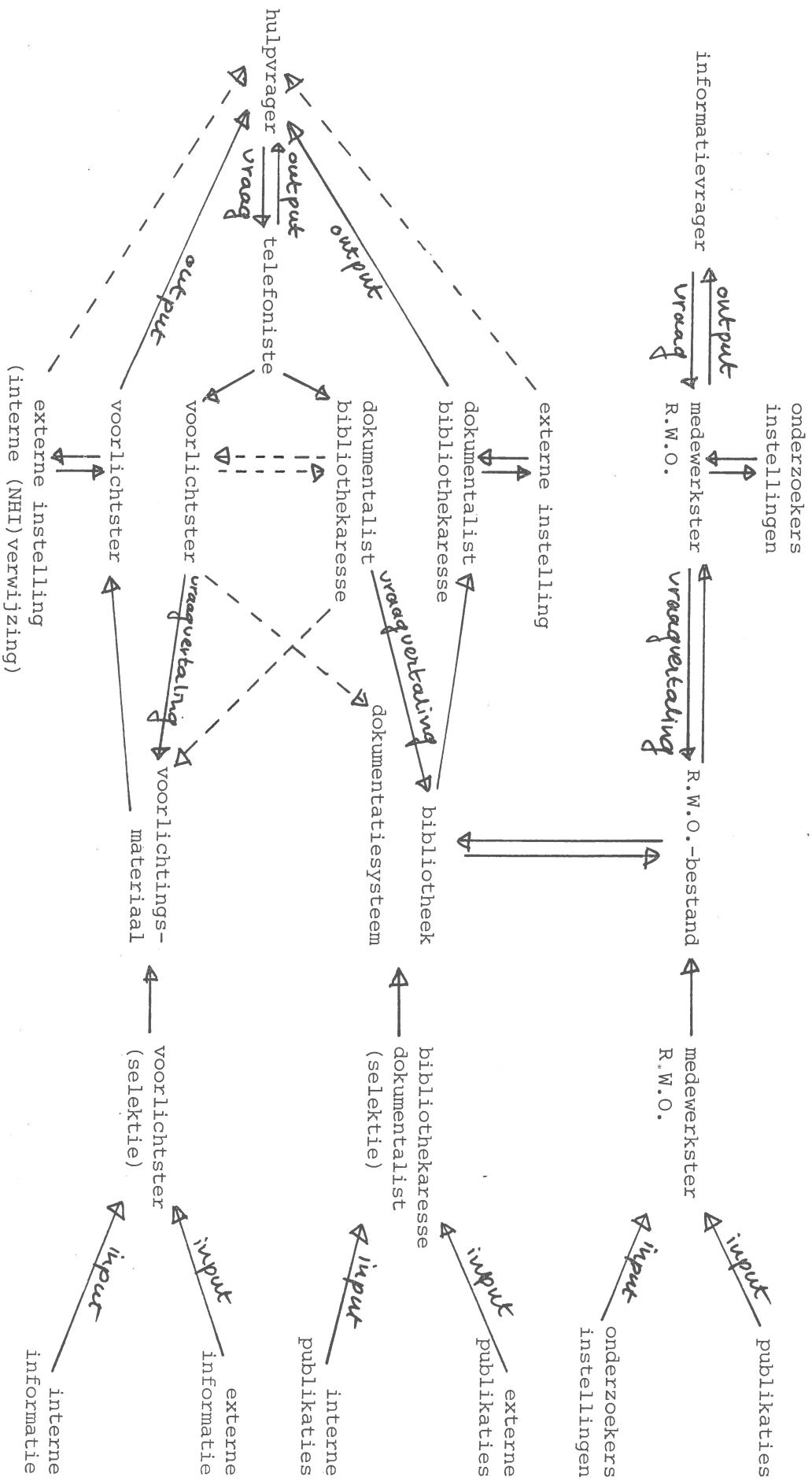
Of in het kort: Er is een informatiebron, waarin door werknemers allerhande interne en externe informatie wordt gestopt. En er zijn informatievragers die met hulp van vraagvertalers (katalogi én werknemers) de opgeslagen informatie trachten te vinden.

Binnen het N.H.I. hebben we een scheiding gemaakt tussen literatuur, dat wil zeggen artikelen, boeken, rapporten, die vooral de 'geestelijke' zaken omvatten en voorlichtingsmateriaal, dat wil zeggen brochures, werkboeken, die vooral de materiële zaken betreffen. Al hoewel deze scheiding enigszins gekunsteld aan doet, is zij toch niet zonder reden. De vorm waarin over zeer praktische zaken wordt geschreven is immers over het algemeen duidelijk anders dan artikelen welke een reflectie op het vak- of probleemgebied, onderzoeksresultaten e.d. bevatten.

Dit proces van opslaan en terugzoeken van informatie is, bij volwassenheid van de basiseenheid, schematisch weer te geven (schema 1, bladzijde 7).

In deze 'ideale' situatie zijn alle relaties duidelijk en vaak geformaliseerd via procedures en vaste overlegsituaties. Kortom, het systeem loopt soepel en storingen worden vlot verholpen. Voordat dat zover is, zal er nog wel wat water door de Rijn stromen. We zullen een dergelijk systeem stukje voor stukje moeten opbouwen.

Schema 1: de ideale situatie

Globaal overzicht van de komende vijf jaar

Rond het jaar 1550 werd Japan door een militair driemanschap geregeerd. De karakters van die drie werden door Shoha destijds als volgt beschreven:

*Nobunaga, de Verschrikkelijke : Als hij niet zingt
Doden we hem meteen
De koekoek.*

*Hideyoshi, de Handige : Als hij niet zingt
Laten we hem zingen
De koekoek.*

*Ieyashu, de Geduldige : Als hij niet zingt
Wachten we tot hij zingt
De koekoek.*

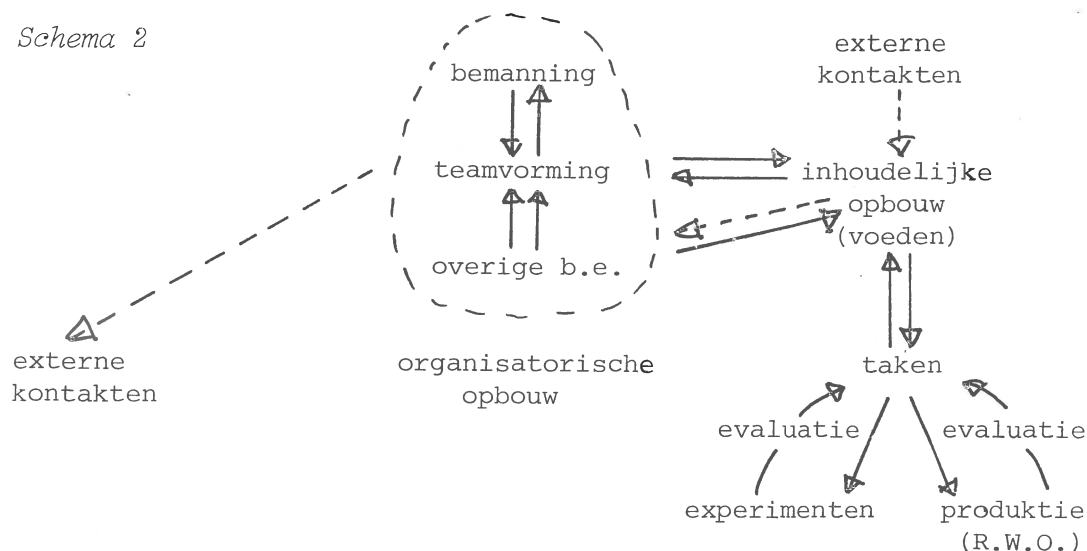
We hopen dat vooral de laatste twee haiku's de ontwikkeling van onze basiseenheid kenmerken.

De eerste jaren staan min of meer in het teken van ontpoppen. We zullen veel aandacht en zorg besteden aan zowel de opbouw van een goed samenwerkend team als ook aan het voeden van onze voorraadpot, de bibliotheek, R.W.O. en het voorlichtingsmateriaal. Stevig en goed gevoed is het in 1980 mogelijk eens buiten het instituut rond te kijken naar andere instellingen, maar ook naar individuele 'hulpvragers'. In eerste instantie nog schoorvoetend, maar langzaamaan in 1981 en 1982 zekerder en met vaster tred. Tegen die tijd, maar ook tussendoor, is het nodig om uitgebreid te onderzoeken hoe dit alles nu loopt. Zijn wij tevreden en de informatievragers ook?

1979, HET EERSTE JAAR

In dit jaar richten we ons op het achterste deel van schema 1: het voeden van de voorraadpot oftewel de interne organisatorische en inhoudelijke opbouw van de basiseenheid. Ook dat proces is in een schema te vangen.

Schema 2

ORGANISATORISCHE OPBOUW

Ruimte

Er is inmiddels een aanvraag bij het ministerie ingediend om de verbouwing van de benedenverdieping van Mariahoeck 4 goed te keuren. Een verdere opbouw van de basiseenheid is nogal afhankelijk van een geschikte ruimte. Bij goedkeuring van de plannen komt er echter een voor ons doel geschikte ruimte tot stand.

Bemanning en teamvorming

Dit jaar moet in eerste instantie voor een minimale bezetting van de basiseenheid worden gezorgd. Wij hebben kant en klare profielen met betrekking tot de vakatures - bibliothekaresse, sekretariële ondersteuning - ingeleverd, welke inmiddels door de staf zijn goedgekeurd en opgenomen in de personele begroting 1979. De sollicitatieprocedures voor deze functies zijn in maart 1979 afgerond.

Voor de verdere bezetting verwijzen we naar het laatste deel van dit plan.

Via frekvent werkoverleg zowel met de basiseenheid als ook 'inter-individueel' zal aan de samenwerking tussen de verschillende medewerkers van de basiseenheid de nodige aandacht worden gegeven.

Relatie met de overige basiseenheden

De andere basiseenheden zijn de omgeving en bepalen dus mede de ontwikkelingskansen van deze eenheid. Dit gaat zowel op voor de W.O.-eenheden als die van de service-kant.

De bibliotheek, dokumentatie en R.W.O. ploeteren gelijk de W.O.-basiseenheden gestadig door. Verderop in deze nota leggen we dan ook herhaaldelijk verbindingen met de afdeling W.O. Literatuuronderzoek, onderzoek op het gebied van GVO e.d. zijn immers alleen in samenwerking met de afdeling W.O. mogelijk. Hoe deze inhoudelijke overeenkomsten organisatorisch vorm te geven is op dit moment nog niet helemaal duidelijk. In ieder geval zijn medewerkers van W.O. in de bibliotheekcommissie vertegenwoordigd en ook de W.O.-afdelingsvergadering kan een discussieplaats voor gezamenlijke onderwerpen zijn.

Voorlichting heeft traditiegetrouw een band met de overige service-afdelingen. Al is in onze opzet de oude overeenkomst met bijvoorbeeld de basiseenheid Advisering en Begeleiding, het uitsluitend werken op afroep, min of meer vervallen, er blijven overeenkomsten te over. We zullen hier later nog op terug komen.

Uiteraard zullen de banden met de service-afdeling blijven.

De serviceklup, het forum van bij de service-afdeling behorende medewerkers, zal in ieder geval door de koördinator worden bijgewoond.

Externe kontakten

Met lege handen is het moeilijk onderhandelen. Dit wil natuurlijk nog niet zeggen dat kontakten met andere instellingen niet van grote waarde zijn. Voor de voorlichtingskant zullen we kontakt zoeken met onder andere U.H.I.'s, voor de bibliotheek met U.H.I.'s, N.K., N.C.G.V., de Joint en voor R.W.O. met nog veel meer instellingen. R.W.O. is immers volledig afhankelijk van externe informatieverstrekkers.

Al zijn min of meer vaste overlegsituaties in 1979 niet te verwachten, we zullen wel openingen zoeken om in 1980 intensief met enkele instituten samen te werken. Dat vergt in 1979 uiteraard het nodige voorbereidende werk.

INHOUDELIJKE OPBOUW

Binnen de basiseenheid zijn, zoals in schema 1 al vermeld, twee grote klussen te onderscheiden. Enerzijds de registratie, bibliotheek en dokumentatie en anderzijds de voorlichting. Elk van beiden valt in een aantal kleinere onderdelen uiteen, die hier achtereenvolgens de revue zullen passeren.

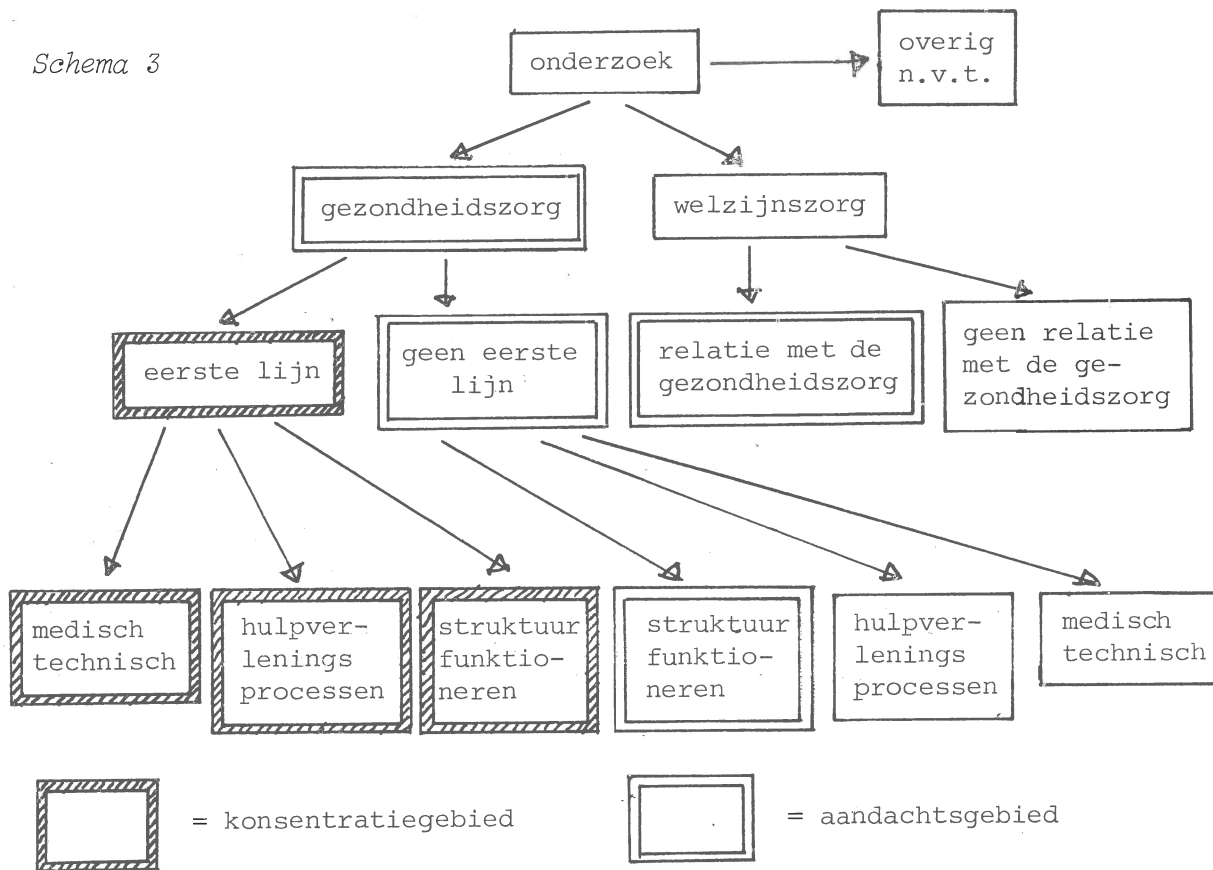
Registratie lopend wetenschappelijk onderzoek in en over de eerste- lijns gezondheidszorg

In feite is R.W.O. een geografisch dokumentatiesysteem. Het geeft zicht op de vraag 'wat wordt waar gedaan?'. Het belang van een informatiesysteem rond onderzoek wordt algemeen ingezien. De uitgroei is zelfs al zodanig dat de overheid (ministerie voor Wetenschapsbeleid) in 1976 een Coördinatiegroep Informatiesystemen Lopend wetenschappelijk Onderzoek (CILO) in het leven riep. Deze groep tracht tot een uniformering van registratiesystemen te komen en heeft onlangs haar tweede interim-rapport uitgebracht. Informatiesystemen over onderzoek bieden voor onderzoekers een gemakkelijke ingang naar verwant of eerder onderzoek; voor belangstellenden bieden ze een goede ingang voor een al dan niet grondige oriëntatie op een bepaald gebied. Ze bevatten daarom zo uitgebreid mogelijke beschrijvingen van onderzoeken, compleet met namen en adressen van de onderzoekers en hun instellingen en eventuele publikaties. De CILO beveelt naast deze basisgegevens aan gegevens op te nemen over geformaliseerde samenwerkingsverbanden, tijdsduur (begindatum) en de omvang van het onderzoek (zowel met betrekking tot personeel als directe materiële kosten). Ons inziens is met name de waarde van gegevens betreffende de omvang van een onderzoek echter dubieus. Veel onderzoek op ons gebied gebeurt door een enkele huisarts of een klein groepje, die vaak de omvang in man-uren nauwelijks goed kunnen inschatten. De overige vragen van de CILO komen vrijwel overeen met de al bij het R.W.O.-projekt gebruikte vragen. Omdat we, gezien onze intentie de onderzoeksvragen uitgebreider op te nemen, toch een nieuw vragenformulier moeten ontwerpen, zullen we ons dan ook beraden, welke items we verder over de onderzoeken willen opnemen. Met andere woorden, of we het advies van de CILO wel zullen volgen. Wanneer we nu trachten eisen ten aanzien van ons eigen R.W.O.-projekt te formuleren, komen we tot het volgende rijtje:

- goede, uitgebreide beschrijvingen;
- up to date;
- alle onderzoek met betrekking tot eerstelijns gezondheidszorg en geen onderzoeken daarbuiten;
- duidelijk geografisch gebied bestrijkend;
- gemakkelijk hanteerbare index.

Op dit moment voldoen we nog niet aan deze eisen. In 1979 zullen die dan ook in werkbare criteria moeten worden omgezet. Allereerst maken we een splitsing in twee grote groepen: gezondheidszorg en welzijnszorg. Binnen de eerstgenoemde groep kunnen we een scheiding maken in tot de eerstelijns gezondheidszorg behorend of daarop betrekking hebbend en overige gezondheidszorg. In elk van beide subgroepen is een driedeling mogelijk: onderzoek met het voornaamste aksent op medisch-inhoudelijke problemen, onderzoek over hulpverleningsprocessen en al wat daarmee samenhangt en onderzoek over structuur en functioneren van de gezondheidszorg.

Schema 3

Het R.W.O.-project van het N.H.I. zal zich met name bezig houden met de eerste lijn en zijn driedeling en de structuur en het functioneren van tweede en derde lijn voor zover ze een relatie met de eerste lijn hebben. Onderzoeken uit de welzijnssector kunnen alleen worden opgenomen daar waar er tenminste enige verwantschap met de gezondheidszorg is. We zullen voor alle hier genoemde groepen opnamecriteria ontwikkelen.

Een goede index is, zoals al bij de eisen vermeld, onontbeerlijk. Hij is immers de formele vraagvertaler voor het R.W.O.-project. De CILO geeft ook met betrekking tot indexering een uitgebreid, voorlopig advies. Of wij dit advies kunnen volgen dan wel met het oog op de voorgenomen integratie met de trefwoordenkatalogus van de biblio-

theek toch onze eigen weg moeten vervolgen, moeten we de komende maanden beslissen.

Ook moet er in 1979 duidelijkheid komen over het geografisch te bestrijken gebied. In het verleden is gedacht aan uitbreiding van het projekt met Belgische onderzoeken. Kontakt met o.a. de Wetenschappelijke Vereniging van Vlaamse Huisartsen is daarvoor noodzakelijk. Deze geografische uitbreiding heeft ons inziens echter niet de hoogste prioriteit.

We hebben al eerder vermeld dat R.W.O., in tegenstelling tot de rest van de basiseenheid, in 1979 zijn kontakten met andere instellingen wel zal intensiveren. We noemen hier slechts het SWIDOC, de I.O.H.-onderzoeksgroep, de kontaktpersonen, het N.H.G., P.C.M.D. (permanent college voor maatschappelijke dienstverlening van CRM). Zoals bij alle andere werkzaamheden van de basiseenheid zal er eind 1979 een evaluatie van dit programma plaats vinden.

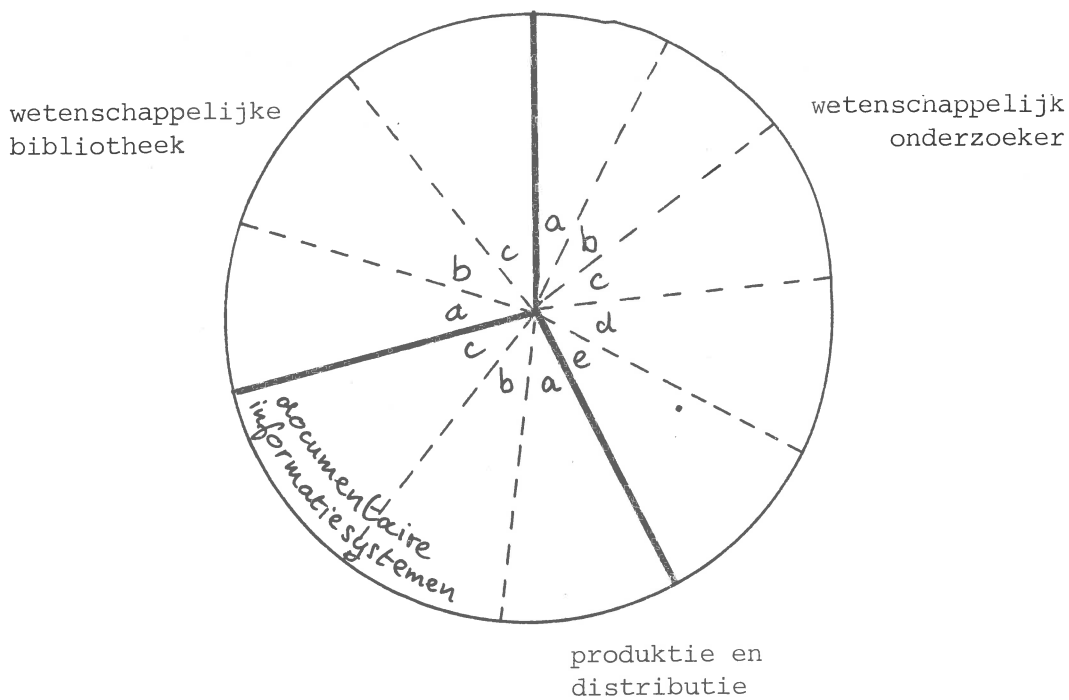
Samenvattend

- ontwikkeling opnamekriteria
- opzet nieuwe vragenlijst, index
- integratie met de bibliotheek
- intensivering van kontakten met andere instellingen, en herziening van het kontaktpersonennet
- halfjaarlijkse rapportage van nieuwe onderzoeken en jaarlijkse rapportage van alle opgenomen en afgesloten onderzoeken.
- jaar-evaluatie eind 1979

Bibliotheek en dokumentatie

In vorige nota's hebben we al geschreven dat bibliotheek en dokumentatie in elkaars verlengde liggen. De eerste verzamelt en maakt literatuur toegankelijk, de laatste maakt informatie toegankelijk of het nu in huis is of niet. De bibliotheek produceert niet (?), terwijl dokumentatie dat wel doet, namelijk: excerpten, literatuurlijsten e.d. Het volgende plaatje (schema 4 op bladzijde 13) maakt weer eens duidelijk hoe informatie in cirkels (of eigenlijk spiralen) wordt doorgegeven.

In een klein instituut als het onze is het echter in de praktijk niet mogelijk deze verschillende functies van dokumentatie en bibliotheek te splitsen. Wel kunnen aksenten in het werk van de verschillende medewerkers of wel op het ene, dan wel het andere terrein liggen.

Schema 4
(vrij naar Loosjes, 1978)

wetenschappelijk onderzoeker: a = informatie verzamelen
b = informatie verwerken
c = creatieve fase
d = tot stand komen manuscript
e = toetsing

produktie en distributie: a = produktie en distributie van primaire literatuur (rapport, tijdschriftartikel etc.)
b = produktie en distributie van sekundaire literatuur (abstract journals e.d.), inklusief ontsluiting (= toegankelijk maken)
c = distributie van sekundaire literatuur / inklusief (eventueel) dokumentatieverschaffing

(b en c vormen samen documentaire informatiesystemen. In dit model is vooral gedacht aan groten, zoals Excerpta Medica, Medlars etc.)

wetenschappelijke bibliotheek: a = kollektievorming
b = ontsluiting (katalogi)
c = uitleen

Inhoud

Al richten we ons in 1979 vooral op het eigen instituut, toch bepaalt de mogelijkheid om daarna ook service aan derden te verlenen de inhoud van de bibliotheek. In ieder geval kunnen we hier stellen dat de bibliotheek en dokumentatie (in het vervolg voor het gemak alleen bibliotheek genoemd) aansluiten bij de aandachtsvelden van het instituut. Dat zijn dan achtereenvolgens:

- . de aan de huisarts aangeboden morbiditeit en het probleemgedrag;
- . het hulpverleningsproces, waaronder psychosociale hulpverlening, labelling, methodisch werken, samenwerking met anderen;
- . structuur, waaronder structurele en organisatorische aspecten van samenwerking in de eerstelijns gezondheidszorg, samenwerking eerste-tweede lijn, structuur van de beroepsgroep, praktijkorganisatie;
- . toetsing en
- . nascholing.

Hiermee ligt in grote lijnen het aanschafbeleid van de bibliotheek en het aandachtsveld van onze eigen dokumentatie vast. Wij hebben geenszins de indruk met deze inhoud een bibliotheek die er al is te dupliceren.

In de komende jaren zullen we samen met andere basiseenheden aandacht hebben voor de ontwikkeling van aanschafkriteria. Daardoor hopen we binnen afzienbare tijd een duidelijk omschreven functie in de ondersteuning van de eerstelijns gezondheidszorg te krijgen.

Naast een actief aanschafbeleid houdt dit alles voor 1979 de verzameling van al ons verspreide materiaal in. Van onze kollektie bij het Utrechts U.H.I. zal het gedeelte dat op onze aandachtsvelden betrekking heeft dit jaar bij ons terugkomen.

Vraagvertaling / ontsluiting

In de eerste helft van 1979 beginnen we met de bouw van een fijnmazig trefwoordensysteem, zowel voor de bibliotheek als voor het R.W.O.-project. Hier en daar kunnen we leentje buur spelen, maar een goed systeem op ons interesseterrein is helaas niet voorhanden. We zouden als alternatief kunnen wachten op de coördinatie van de bij de U.H.I.'s gebruikte systemen (of zelf die coördinatie op ons nemen), maar dan moeten we waarschijnlijk wel erg lang wachten. Eigen handigheid is hier het snelst. We zullen streven naar een katalogus, met veel verwijzingen en associaties, omdat een dergelijke katalogus volgens deskundigen het best voldoet. Een poging om een systematische katalogus, dat wil zeggen een min of meer hiërarchische indeling van kennis voor de huisartsgeneeskunde of nog breder, de eerstelijns gezondheidszorg, te ontwikkelen, zullen wij in ieder geval voorlopig niet ondernemen.

Aanwinstenlijsten

Door de basiseenheid zal er elke maand een aanwinstenlijst worden verspreid. Voorlopig doen we dat alleen voor medewerkers van het instituut en wellicht een heel klein groepje 'externe' belangstellenden

(bestuursleden, U.H.I.'s, Joint, N.K.). Van alle rapporten, dissertaties etc. zal een kort excerpt gemaakt worden. Met het maken van excerpten van boeken kan hopelijk in dit laatste halfjaar worden begonnen.

Uitleen

Voorlopig wordt er slechts intern uitgeleend. Losse tijdschriften worden ook intern niet uitgeleend. Voor de uitleen van boeken en rapporten zal een eenvoudig uitleensysteem worden opgezet. Tevens zal de bibliotheek zorg dragen voor fotokopieën van zowel artikelen uit lopende jaargangen uit eigen bestand als uit externe bestanden.

Aktieve tijdschriftendokumentatie

Binnen het instituut, maar ook daarbuiten, worden bij tijd en wijle kreten gehoord waaruit de behoefte aan een actieve dokumentatie van relevante tijdschriftartikelen blijkt. Hoewel dokumentatie door lang niet alle onderzoekers even sterk wordt gewaardeerd en zoekstrategieën bij iedereen anders zijn, is een dokumentatiesysteem vooral van belang om snel op de hoogte te raken van nieuwe terreinen en randgebieden. Het lezen van een excerpt is nooit een vervanging voor het lezen van een heel artikel. Wel zijn excerpten makkelijk en tijdsbesparend bij de beslissing of een publikatie van belang is of niet. In principe zou de basiseenheid alle voor onze aandachtsvelden relevante artikelen uit ons eigen tijdschriftenbestand willen opnemen in een dokumentatiesysteem.

Het is het eenvoudigst alleen titelbeschrijvingen op te nemen. Men moet dan zelf met die summier gegevens maar uitmaken of iets relevant is. Een stapje verder gaan indikatieve excerpten en nog wat ingewikkelder zijn informatieve. Een systeem met informatieve excerpten waarin de gedachtegang van het artikel wordt gevolgd, is erg prettig en werkt soms zelfs leesvervangend. Bij indikatieve excerpten ben je in ieder geval aardig over de inhoud geïnformeerd. Samenvattingen van auteurs, indien aanwezig, zijn vrijwel altijd te lang en daardoor ongeschikt. Alleen titelbeschrijvingen zijn goedkoop en kunnen door niet-wetenschappelijk medewerkers worden gemaakt. Indikatieve excerpten vormen een twijfelgeval. Informatieve excerpten worden op vrijwel alle bibliotheken door wetenschappelijk geschoold personeel verzorgd. Ter voorbereiding van de vrij ingrijpende beslissing, gezien in te zetten mankracht, een tijdschriftendokumentatie op te zetten, zal de basiseenheid in 1979 een plan bij staf en bestuur indienen om als experiment rond een thema alle publikaties te verzamelen en te excerpteren. Dit eventueel gekombineerd met een literatuuronderzoek. We zullen dan tegelijkertijd een nota indienen over de organisatorische konsekwenties van actief dokumenteren. Daarin zullen we twee mogelijkheden bespreken: verdeling van tijdschriften onder wetenschappelijk medewerkers en aantrekken van, waarschijnlijk meerdere, part-time dokumentalist(en).

Relatie overige basiseenheden

De inhoud van ons op te zetten dokumentatiesysteem is zodanig dat ook door andere basiseenheden geschreven interne stukken zoals brieven, adviezen, etc. over speciale onderwerpen kunnen worden gekatalogiseerd en bewaard. Pas dan kunnen we zeggen dat het dokumentatiesysteem een volwaardig wetenschappelijk informatiecentrum is.

Literatuuronderzoek

Op dit moment bestaan er nog geen konkrete plannen om specifiek literatuuronderzoek door D/I te laten verrichten. In ieder geval willen we medewerkers daarbij wel behulpzaam zijn. Projektgewijs kan er binnen de basiseenheid een literatuuronderzoek worden gestart. We willen daar sterk voor pleiten, vanuit het idee dat dergelijk onderzoek stimulerend voor het werk binnen het N.H.I. kan zijn. Met name hierover moeten we met de afdeling Wetenschappelijk Onderzoek het nodige koördinatiewerk verrichten.

Samenvattend

- ontwikkeling aanschafkriteria
- verzameling materiaal
- bouw trefwoordenkatalogus
- bouw alfabetische auteurskatalogus
- maandelijks aanwinstenlijsten
- interne uitleenadministratie
- voorstel excerpten rond een thema
- voorstel organisatie dokumentatie tijdschriftartikelen
- literatuuronderzoek samen met afdeling Wetenschappelijk Onder (eventueel)

Voorlichting

Wellicht is het in het kader van deze meerjarenplanning zinvol nogmaals een naar ons idee goede definitie met betrekking tot voorlichting van stal te halen.

Voorlichtingswerk is werk, waarin een opzettelijke en systematische poging wordt gedaan om door middel van het overdragen van kennis en inzicht een ander zodanig te helpen en/of te vormen, dat deze in staat is zo zelfstandig en bewust mogelijk en zo veel mogelijk overeenkomstig zijn eigen belang en welzijn ten aanzien van een konkreet geval een beslissing te nemen.

(Van Gent)

Voor we op de specifieke problemen ingaan, zullen we in navolging van Van Gent eerst een aantal vormen voorlichting onderscheiden.

Informatieve voorlichting

Dit is het aan meer kennis helpen van mensen over een bepaald probleem (mondeling, schriftelijk, audio-visuele middelen of wat dan ook). In zekere zin zijn dit 'routinematige' zaken in die zin dat, ondanks het basisgegeven dat je altijd naar de vraag achter de vraag moet luisteren, het uiteindelijk overgedragen 'brokje' kennis voor iedere vragensteller gelijk is. Voorlichting betekent hier dus: variaties op één thema.

Edukatieve voorlichting

Mensen helpen om hun probleem zelf op te lossen (vergroten van probleemoplossend vermogen). Het gaat hier al veel minder om 'routinematige' zaken dan bij de informatieve voorlichting.

Preparatieve voorlichting

Onder deze vorm van voorlichten verstaat Van Gent het actief adviseren ten aanzien van te nemen beslissingen.

We kunnen bij deze indeling nog opmerken dat het verstrekken van puur zakelijke informatie (telefoonnummers, adressen, kortom: verwijzen) als een fase vóór de informatieve voorlichting kan worden gezien. De hier genoemde preparatieve voorlichting behoort meer tot het werkterrein van de basiseenheid Advisering en Begeleiding dan tot ons terrein.

De problemen met betrekking tot voorlichting binnen de basiseenheid (en het N.H.I.) worden door de aangehaalde definitie en indeling echter nog niet veel duidelijker. Het belang en de inhoud van het voorlichtingswerk blijven voortdurend stof tot discussie leveren.

Voorlichting zelfstandig of afhankelijk

Terecht is de vraag gesteld of een 'onafhankelijk' voorlichtingspakket nog wel een plaats in het N.H.I. verdient. Zou het niet veel beter zijn alleen voorlichting te geven over direkt door het instituut geëntameerde projekten (chronische patiënten, diabetes etc.)? Ook al ontkennen wij niet - en sluiten wij in de toekomst niet uit - dat een dergelijke relatie met aandachtsvelden van het gehele instituut zeer zinvol kan zijn, toch zien wij er op korte termijn niet veel in. De discussie over de aandachtsvelden is immers nog niet geheel afgerond. Het wachten op de slotkonklusies en meer nog op thema's bij andere basiseenheden is op dit moment verspillen van kostbare tijd. Dit jaar, waarin voorlichting min of meer haar bestaan zal moeten rechtvaardigen, willen we namelijk gebruiken om wel binnen de 'filosofie' van het N.H.I., maar niet zo zeer direkt aan de aandachtsvelden gekoppeld actief 'voorlichtingspakketjes' te ontwikkelen. Daarin gaan we vooral in op de informatieve en edukatieve voorlichting. De feitelijke inhoud van deze beide soorten is vrijwel gelijk; vooral de aard en het doel zijn verschillend.

Inhoud

Voorlichting zal zich vooral richten op het 'aandachtveld' organisatie van de huisartspraktijk met als randgebied samenwerking binnen de eerste lijn (associaties, samenwerkingsovereenkomsten e.d.). Er is al vermeld dat dit aandachtsveld enigszins buiten de wat meer theoretische en op reflectie berustende overige aandachtsvelden valt.

Sporadisch zullen er vanuit andere velden vragen worden gesteld. Een deel daarvan hoort bij het takenpakket van de bibliotheek, namelijk daar waar het literatuur betreft en het andere deel bij de specifieke basiseenheid. Het is niet efficiënt om bijvoorbeeld weinig gevraagde kennis over huisartsenvertrek bij een voorlichter op te slaan. Het rendement van die kennis weegt op dit moment niet op tegen de moeite die verwerven daarvan kost.

Binnen het aandachtsveld organisatie van de huisartspraktijk zijn dan met betrekking tot N.H.I.-voorlichting twee aspecten te onderscheiden, namelijk een bedrijfsgerichte en een patiëntgerichte. Wanneer we dan proberen criteria te formuleren, maken we zeer bewuste keuzen. Voor de voorlichting met betrekking tot de bedrijfsgerichte aspecten eisen we dat het desbetreffende onderwerp de bedrijfsvoering op wezenlijke punten moet beïnvloeden, geen algemeen gangbare kennis is en het een nieuwe ontwikkeling is. Aan tenminste twee eisen moet voldaan worden. Bij voorlichting met betrekking tot de patiëntgerichte aspecten denken we aan die organisatorische zaken, die ofwel de behandeling van de patiëntengroep (of -groepen) ofwel de stroom door de praktijk wezenlijk beïnvloeden, geen common sense en niet therapiegericht zijn. Met deze criteria in de hand is het mogelijk een paar grote groepen te onderscheiden:

administratieve systemen; communicatie; personeel; diagnostiek en laboratoriumfaciliteiten; bouw; patiëntenvoorlichting en instructie

(GVO); opsporing chronische patiënten etc.

Lang niet altijd zal evenveel aandacht tegelijkertijd aan alle hiergenoemde onderwerpen besteed worden. Daarover later meer. Het is eerst zinvol er hier nog twee onderwerpen uit te lichten, die een uitgebreider toelichting behoeven.

Patiënteninstructie / -voorlichting

Een nog onduidelijke kant van het N.H.I. zijn de GVO-aktiviteiten, waardoor zij zich middels de diëten en brochures via huisartsen tot patiënten wendt. Op zich is dit ons inziens helemaal geen gekke zaak en zelfs een ontwikkelingskans voor het N.H.I.

Wanneer we uitgaan van het in het GITP-rapport omschreven doel, dat het N.H.I. zich zowel op hulpgever als hulpvrager richt, mits die laatste oriëntatie maar wel via de hulpgever loopt, is aandacht voor de 'ingebouwde' GVO-aspekten van het huisartsgeneeskundig handelen zeer wel te verdedigen.

De discussie rond GVO is weer opgebloeid, zowel op mikronivo - de patiëntenparticipatie, gezondheidswinkels etc. - als op makronivo, met het plan van de Kommissie Nationaal Plan GVO. Helaas heeft de nationale kommissie weinig oog voor in het huisartsgeneeskundig handelen ingebouwde GVO. De studiekommissie Gezondheidsbevordering van de KNMG stelt, ons inziens zeer ten onrechte, in haar onlangs uitgebrachte rapport zelfs dat patiëntenvoorlichting in het geheel niet tot GVO gerekend moet worden. Ondanks deze stromingen is er een sterke tendens in o.a. de Angel-Saksische landen op patiëntenvoorlichting, of liever: patient-counselling, wel degelijk tot health education te rekenen.

Ook in de eerste lijn is er sprake van een opbloeiende discussie over zelfzorg, patiëntenparticipatie en de rol van patiëntenvoorlichting in deze. Het zou ons inziens jammer zijn wanneer het N.H.I. hier niet op in zou springen.

Een mogelijke bijdrage zou én op het gebied van produktie van goed voorlichtingsmateriaal én op het terrein van wetenschappelijk onderzoek naar GVO-aspekten van het huisartsgeneeskundig handelen kunnen liggen. Najaar 1979 zullen we over dit onderwerp

een gedetailleerd projectvoorstel bij staf, bestuur en mogelijke subsidiegevers

We sluiten geenszins uit, dat een dergelijk project op den duur tot een eigen basiseenheid uit kan groeien.

Bouw en verbouw

Dit onderwerp blijft een 'gezamenlijke' zorg van de basiseenheid (in wording) Begeleiding en Advisering en van Dokumentatie en Informatie, met dien verstande, dat het aksent bij eerstgenoemde blijft. Immers, een steeds groeiend aantal aanvragen betreft de bouw van gezondheidscentra, het onderwerp van B/A. Wel zullen zowel D/I als A/B zorg dragen voor een juiste intake van aanvragen. Ofwel met andere woorden: ook de voorlichtster(s) van D/I moet de nodige informatieve voorlichting over bouwen en verbouwen kunnen verstrekken. Dat vergt zowel bijscholing als ook kontakten met de externe adviseursvergadering.

Verdere konkrete plannen

Het is onze bedoeling om uit het resterende onderwerpenpakket op pagina 18/19 in 1979 drie onderwerpen te kiezen om die dan projectmatig uit te werken. Daarbij gaat het vooral om het integreren van een aantal 'subonderwerpen' en voorlichtingsaspecten tot een logisch en goed opgezet geheel. Elk proefproject zal worden afgesloten met rapport/werkboek, waarin zowel informatie te vinden is als ook veel aandacht wordt gegeven aan het beslissingsproces. Naast het daadwerkelijk gebruiken van dit materiaal is het doel van deze projecten het vermeerderen van vaardigheid en deskundigheid voor de hierbij betrokken medewerkers in de voorlichtingskunde.

Wanneer de verbouw realiteit is, kan er bij een dergelijk project ook een minitootoonstellinkje (dus wel heel erg klein) worden ingericht.

Het ligt in onze bedoeling het geproduceerde materiaal bij groepen arts-assistenten van U.H.I.'s en bijvoorbeeld de Commissie Praktijkvoering van het N.H.G. uit te testen. Naast deze kontakten om ons werk te evalueren is er uiteraard ook kontakt met deze instituten en Commissie (en individuele huisartsen) nodig om informatie te verzamelen.

Het is goed om hier nogmaals expliciet te stellen dat dit de laatste kans is die de voorlichting krijgt. De eisen die wij zelf aan kwalitatief goed voorlichtingswerk stellen, zullen we in de loop van 1979 aan de staf ter beoordeling voorleggen. Met hulp daarvan kunnen de staf en het bestuur eind 1979, begin 1980 de balans opmaken. Mochten we er niet in slagen op deze manier in ieder geval kwalitatief goed werk af te leveren (de kwantiteit is in eerste instantie minder belangrijk), moet de voorlichtingspoot met betrekking tot organisatie worden afgestoten. Wellicht blijft dan de mogelijkheid tot voorlichting ten dienste van projecten in andere aandachtsvelden nog open.

Ongetwijfeld zullen er ook dit jaar nog veel vragen binnen komen, die niet op onze projecten betrekking hebben. We zullen ons best doen die netjes te beantwoorden of te verwijzen. Daarvoor zullen we een goed verwijssysteem trachten op te bouwen.

Naast dit voorlichtingswerk zullen we de organisatie van de oriëntatiekursus voor 1979 verzorgen. Vooralsnog volgens het door Nascholing en Training geleverde recept. De relatie met de LHV in dit kader is onderwerp van overleg. We moeten ons inziens nu 'ns af van de heilloze (half)jaarlijkse diskussies over het al dan niet betrekken van de LHV bij deze cursus.

Wanneer de oriëntatiekursus definitief bij D/I blijft, staat ons een grondige bezinning op de vorm (lezingen) daarvan te wachten.

Voorlichting en de relatie met LHV en NHG

Omdat wij in onze opzet de door het N.H.I. te geven voorlichting zeer duidelijk hebben beperkt, is het ons inziens van groot belang zowel

met de C.P.V. van het N.H.G. als met de L.H.V. tot duidelijke afspraken in verband met verwijzingen te komen. Met de C.P.V. is inmiddels afgesproken elkaar op de hoogte te houden van ontwikkelingen in beide takenpakketten en informatie over en weer uit te wisselen. Er blijkt toch nog immer een enorme behoefte bij huisartsen aan allereerste 'kleine' of 'grote' informatie met betrekking tot praktijkvoering, financiering, etc. te bestaan. Het is ons inziens geen taak van het N.H.I. om hierop in te gaan. We zouden deze vragen dan ook graag aan L.H.V. en C.P.V. willen kunnen doorspelen.

Samenvattend

- elke vier maanden 1 projekt, afgesloten met een rapport/werkboek/tentoonstellinkje
- afstemming bouwvoorlichting met advisering en begeleiding
- bijscholing medewerkers
- uitwerken GVO plannen
- beantwoorden dalend aantal vragen met betrekking tot 'oude' voorlichting, verwijssysteem
- organisatie oriëntatiekursus, met eventueel verandering van de opzet (najaar 1979)
- relatie met N.H.G., L.H.V. verduidelijken
- najaar 1979: evaluatie, heeft het zin om door te gaan?

HET TWEEDE JAAR, 1980

Waarschijnlijk blijven er in 1979 een aantal plannen liggen die we in 1980 verder moeten uitwerken.

Veel werk loopt gewoon door en zal zijn vaste vorm (bijna) gevonden hebben. Naast dit interne werk wordt het tijd de blik op de buitenwereld te richten. In 1979 is al het nodige voorbereidende werk verricht (R.W.O., andere bibliotheken, U.H.I.'s etc.), maar dit moet in 1980 tot konkrete resultaten leiden, tot geregelde kontakten en hier en daar intensievere samenwerking.

Ook met individuele hulpvragers wordt contact gezocht in die zin, dat voorlichting en bibliotheek en dokumentatie service aan derden zullen verlenen. Met andere woorden, we besteden in 1980 aandacht aan het eerste gedeelte van het schema van de ideale situatie (schema 1), zonder het laatste deel te verwaarlozen.

Registratie lopend wetenschappelijk onderzoek in en over de eerste-lijns gezondheidszorg

In een in 1979 vernieuwd jasje zal het R.W.O.-project ook dit jaar beknopte halfjaarlijkse en uitgebreide jaarlijkse rapporten verzorgen. Vooral organisatorische aspecten eisen in 1980 de aandacht op, namelijk uitbreiding richting België en automatisering van het project.

Om met het eerste te beginnen, zullen we de uit 1979 daterende kontakten moeten intensiveren. Het gaat er ons daarbij niet persé om zelf alle onderzoeken in België ook op te sporen (al is dat wel mogelijk), maar wel om daarvan op de hoogte te blijven. Wellicht kunnen we dat een beetje pushen. Te denken valt dan aan het integraal opnemen van elkaars rapportages in eigen rapporten.

Niet alleen richting België, maar ook met de R.C.G.P. in Engeland, die hier en daar uitstekende research-units heeft, zal een intensievere samenwerking tot stand moeten komen. Men kan zich afvragen, waarom deze expansiedrift nu zo plotsklaps boven tafel komt. Welnu, niet alleen in Nederland gebeurt van alles in de eerstelijns gezondheidszorg, maar ook elders, o.a. Engeland, Bondsrepubliek, België. Het lijkt daarom, uitgaande van het idee van een informatiesysteem dat inlichtingen kan verschaffen over alle onderzoek in de eerste lijn, te verdedigen dat de belangrijkheid van onderzoeken en de informatie-'plicht' van onderzoekers niet ophouden bij toevallige landsgrenzen. Kontakten met buitenlanders kunnen dan ook zeker bijdragen tot versterking van de eerste lijn. Het R.W.O.-project tracht daartoe een hulpmiddel te zijn.

Het tweede aspect betreft de automatisering van het project. Bij een uitdijende stroom aangemelde onderzoeken is bij het met de hand verwerken de kans op fouten, o.a. dubbele aanmeldingen, verkeerde of onvolledige gegevens etc. vrij hoog. Het is dan ook wenselijk de verwerking van de gegevens via de computer te laten lopen. Naast de, bij

een goed programma, verminderde foutkans, is het beter mogelijk overzichten of deelloverzichten uit te draaien. Met de W.O.-afdeling zal hierover, al in 1979, kontakt worden opgenomen.

Samenvattend

- routine rapportages
- kontakten over de grenzen
- verwerking per computer

Bibliotheek en dokumentatie

Ook hier komen wat duidelijkere lijnen te liggen. De in 1979 begonnen klussen lopen gewoon door. De bouw van katalogi, aanschafbeleid, interne service, aanwinstenlijsten etc. zullen het merendeel van de tijd vergen.

Een nieuw aspekt is de service-verlening aan derden. In 1980 moeten we de interne zaak, dat wil zeggen het runnen van de bibliotheek en de katalogibouw zodanig in onze vingers hebben dat ook anderen, - huisartsen, overige werkenden in de eerstelijns gezondheidszorg, besturen etc. -, van ons informatiemateriaal gebruik kunnen maken. Voor de bibliotheek en dokumentatie gaat het dan om uitleen uit eigen bezit, aanwinstenlijsten, literatuurlijsten e.d. Deze literatuurlijsten zullen dan ofwel door het N.H.I. via het eigen dokumentatiesysteem, de katalogi, verzorgd worden, dan wel via externe instituten. Voor dit plan is een voorstel als bijlage bij deze nota gevoegd.

Het een en ander vergt goede kontakten, zowel op werk- als op beleidsnivo met andere bibliotheken zoals U.H.I.'s (in I.O.H.-verband?), de N.K., de Joint, de N.R.M.W., het N.Z.I., de N.C.G.V. Met niet alle genoemde bibliotheken zullen de kontakten even intensief zijn, toch is afstemming op elkaars werkterrein en kennis daarvan onontbeerlijk. Dit kost op beide nivo's de nodige tijd.

Tijdschriftendokumentatie

Al eerder hebben we geschreven dat er in 1979 een goede structuur geschapen kan worden om relevante tijdschriftartikelen te exciperen. Wanneer we hiertoe in 1979 besluiten, moet dat in 1980 dan ook werken. Dit dokumentatiebestand kan dan gebruikt worden bij de informatieverstrekking aan derden (en onszelf uiteraard).

Literatuuronderzoek

Ook dit jaar is het wenselijk dat er op projektbasis literatuuronderzoek wordt verricht naar enkele speciale onderwerpen binnen de eerste-lijns gezondheidszorg. Dit werk kan door student-assistenten verricht worden.

Samenvattend

- verdere opbouw eigen katalogi, tijdschriftendokumentatie, etc.
- maandelijks aanwinstenlijsten
- begin externe uitleenmogelijkheid
- begin dokumentatie-service aan derden
- formaliseren kontakten met andere instellingen
- inventarisatie nascholing (eventueel)
- literatuuronderzoek

Voorlichting

Laten we uitgaan van een positieve uitkomst van de jaarevaluatie 1979. Het is dan in ieder geval duidelijk geworden of het überhaupt zin heeft op deze manier voorlichting te geven. De proefprojekten worden gewone projecten, puttend uit de onderwerpen die we al eerder hebben genoemd, aangevuld met binnen de daar geformuleerde criteria passende onderwerpen. Daarbij mikken we naast de U.H.I.'s ook op pas gevestigde huisartsen (en terzijde op geïnteresseerde ouderen).

Over de GVO-aktiviteiten zoals bij de plannen van 1979 genoemd, valt nog niets zinnigs te zeggen, uitgezonderd dat er wel dergelijke aktiviteiten plaats zullen vinden.

Wanneer de organisatie van de oriëntatiekursus definitief bij deze basiseenheid blijft, is een andere opzet daarvan wenselijk. We streven dan naar een aktievere inbreng van de deelnemers.

Samenvattend

- vier gewone projecten (eventueel in opdracht van derden meer) met daarbij behorende kontakten met U.H.I.'s etc.
- GVO
- oriëntatiekursus

DE RESTERENDE DRIE JAAR

Wanneer alles goed gaat is er in twee jaar een redelijk gezonde basiseenheid tot stand gekomen. Konkrete plannen voor de verdere toekomst kunnen we nu nog niet formuleren. De grote lijnen met betrekking tot R.W.O., de bibliotheek, dokumentatie en voorlichting liggen vast. Langs die lijnen lopen ook de plannen voor de andere jaren. Alle bezigheden van de basiseenheid hebben het kenmerk nooit klaar te zijn. Dit in tegenstelling tot afgerond wetenschappelijk onderzoek (ook al levert dat vervolgvragen op). De in 1980 gestarte nieuwe zaken als automatisering van de R.W.O., dokumentatieservice etc. vragen ook de jaren '81 e.v. de nodige extra aandacht.

Maar werkzaamheden lopen niet alleen door, maar nemen ook toe. Zo zal de bibliotheek uitgroeien tot een vrij omvangrijk geheel, met meerdere medewerkers/sters; het R.W.O.-projekt maakt in de eerste twee jaar al een duidelijke expansie mee, die zeker niet minder zal worden. Idem dito de voorlichtingskant van de basiseenheid. Dit alles heeft echter vooral personele konsekwenties.

PRIORITEITEN

Ons rest nog het stellen van prioriteiten en een overzicht van de personele invulling van onze plannen.

Prioriteiten stellen in een door ons als integraal gezien dienstenpakket is voor een basiseenheid vrijwel ondoenlijk. In ieder geval mag ons inziens een basiseenheid niet zelfstandig dienstenpakketten schrappen die het gezicht van het instituut naar buiten toe nog altijd medebepalen. Dat gaat de draagkracht van een basiseenheid verre te boven.

In ieder geval moet het R.W.O.-project elk jaar doorlopen en heeft de in dit vijfjarenplan genoemde uitbreiding ons inziens ook de hoogste prioriteit. Daarnaast is de opbouw van een eigen bibliotheek met de daaraan verbonden werkzaamheden van zo'n groot belang voor zowel de W.O.- als de service-afdeling, dat in dat takenpakket niet geschrapt kan worden. Een dokumentatiesysteem, gericht op externe service heeft, hoe belangrijk ook, een iets mindere prioriteit. Bovendien wordt het een project en als zodanig gefinancierd.

In deze nota hebben we al gesteld, dat 1979 wat voorlichting betreft het jaar van de waarheid wordt. De nieuwe opzet moet in ieder geval een reële kans krijgen. De oriëntatiekursus heeft in ieder geval een hoge prioriteit. Over een GVO-project valt ons inziens best te twisten.

- Dus:
1. R.W.O.
 1. bibliotheek en externe dokumentatie
 1. (voor 1979) voorlichting
 1. oriëntatiekursus
 2. externe dokumentatieservice
 2. GVO

PERSONELE PLANNING

In 1979 wordt gestart met een basisbemanning, volgens bijgaand schema nodig voor het ontwikkelingswerk.

In 1980 ontstaat er door het vertrek van de voorlopige koördinator per 1 maart een vakature. Het is voor de basiseenheid van het grootste belang dat hierin tijdig wordt voorzien. In september 1979 zullen we daarvoor al een profiel bij serviceklup, staf en bestuur indienen. Op de voorlopige begroting 1980 is er al ruimte voor deze funktionaris gekreëerd.

Ook zullen de toegenomen taken een uitbreiding in de personele zin rechtvaardigen en wel met een administratieve medewerker voor de bibliotheek, een student-assistent voor literatuuronderzoek en een dokumentalist(e) (vgl. bijlage 1).

Een eventueel GVO-project is in de planning alleen pro memorie opgenomen. Er wordt naar gestreefd per 1 april 1980 met een onderzoeksprogramma te starten.

In de daarop volgende jaren zal vooral in administratieve zin ondersteuning nodig zijn. Het hangt van de vraag naar service m.b.t. dokumentatie af of er in die sektor extra personeel aangetrokken dient te worden. De opgave voor de jaren 1981 en verder is dus voorlopig.

1979			1980		1981
personele bezetting	financiering	personele bezetting	financiering	personele bezetting	financiering
- wetenschappelijk medewerker koördinatie b.e. J. Zaat 100 %	dienstweigerend	- idem, tot 1-3-'80 daarna opvolger schaal 130	vaste begroting	- idem	idem
- medewerker R.W.O. schaal 43 F. Becht 50 %	projekt subsidie V & M	- idem	idem	- idem	vast?
- bibliotheekaresse schaal 57 vakature 50 %	vast	- idem	idem	- idem	idem
- voorlichtster schaal 57 H. van Weerden 90 %	vast	- idem	idem	- idem	idem
- receptioniste/ telefoniste schaal 18 C. van Dam 100 %	vast	- idem, schaal 32	idem	- idem	idem
- sekretaresse/ voorlichtster schaal 32 M. Lub 100 %	vast	- idem	idem	- idem	idem
		- adm.medewerker bibliotheek per 1-6-'80 schaal 18 50 %	idem	- uitbreiding tot 100 %	idem
		- dokumentalist(e) schaal 57 per 1-1-'80 100 %	projekt (V & M), LHV, NHG) aanvraag 79-5	- idem	idem
		- studentassistent schaal 48.5 50 %		- idem	idem
- GVO-projekt	voorbereiding	- idem	idem	- idem	idem

BIJLAGE 1

Dit is een konsept verzoek d.d. maart van N.H.G., S.N.H. en N.H.I. aan V & M om subsidie voor een dokumentatieprojekt ten behoeve van hulpverleners in de eerstelijns gezondheidszorg en andere daarbij betrokkenen. De S.N.H. heeft, hoewel het projekt haar sympathiek is, besloten niet direkt dit voorstel te steunen. Derhalve is de L.H.V. verzocht aan dit projekt deel te nemen. De opzet van het projekt blijft echter hetzelfde.

Als vervolg op de bibliotheeknota van C.P. Bruins aan het N.H.G. bestuur is een werkgroepje vanuit het N.H.G. in het leven geroepen met Van Noort (N.H.G.), Thomas (C.W.O.), v.d. Leeuw (S.N.H.), Bruins - en later Zaat - (N.H.I.). Deze heeft een eerste konsept subsidieverzoek aan V & M voor een dokumentalist geschreven, waarna in overleg met een vertegenwoordiger namens het I.O.H. (Arends) besloten is eerst een wat uitvoeriger voorstel met betrekking tot de structuur van externe dokumentatieservice te formuleren. Omdat het de bedoeling was die dokumentalist bij het N.H.I. te stationeren is Zaat gevraagd deze structuur te schetsen. Voor een groot gedeelte zit die al in de vijfjarenplanning van de basiseenheid D/I van het N.H.I. verwerkt. Voor gedetailleerde informatie over de structurele setting binnen het N.H.I. voor een dergelijke dokumentalist wordt daarom naar dit vijfjarenplan verwezen.

KONSEPT

Nederlands Huisartsen Genootschap
Stichting Nederlands Huisartsen Instituut
Stichting Nascholing Huisartsen

Utrecht,

Het Ministerie voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne
t.a.v. hare Excellentie
Mevrouw Veder-Smit
Dr. Reijersstraat 8-12
LEIDSCHENDAM

Zeer geachte mevrouw,

De besturen van het N.H.G., N.H.I. en S.N.H. bieden U hierbij een
projektvoorstel met betrekking tot een dokumentatiecentrum in de
eerstelijns gezondheidszorg aan.

Ondergetekenden willen hiermee tegemoet komen aan de hun inziens
groeijende behoefte aan informatie over literatuur over allerlei
zaken die de eerstelijns gezondheidszorg betreffen. Een op konkrete
cijfers gebaseerde behoeftepeiling onder huisartsen en andere betrok-
kenen is hun inziens een onmogelijke opgave. Maar wanneer men naar
het enorme aanbod aan tijdschriftartikelen, onderzoeksverslagen,
rapporten e.d. dat jaarlijks verschijnt kijkt, is de veronderstelling
dat geen enkele hulpverlener daarin de weg nog kan vinden ons inziens
terecht.

In deze informatiestroom zijn twee groepen te onderscheiden.
Enerzijds de medisch-technische literatuur ('orgaan-specialistisch')
en anderzijds specifieke eerstelijns literatuur (structuur en funk-
tioneren van de hulpverlening). De eerstgenoemde stroom is met hulp
van verscheidene dokumentatiesystemen - Excerpta Medica, Medlars,
Index Medicus - vrij goed terug te vinden. De laatst genoemde infor-
matiestroom is versnipperd over talloze bibliotheken. De bibliotheken
van de universitaire huisartseninstituten, van de Nationale Kruisver-
eniging, het Nationaal Centrum voor de Geestelijke Volksgezondheid
en de Nationale Raad voor Maatschappelijk Welzijn bieden allen op
dit terrein wel enige hulp, maar het vergt van een individuele hulp-
verlener of andere belangstellenden zeer veel moeite, tijd, behendig-
heid en kennis om de voor hun relevante literatuur te bemachtigen.
Ondergetekenden gaan er van uit, dat het op de hoogte blijven van
hulpverleners in de eerstelijns gezondheidszorg van relevante litera-
tuur voor nascholing en onderzoek van groot belang is voor de ont-
wikkeling van die eerstelijns gezondheidszorg.

In de ontwikkeling van het N.H.I. zou een dergelijke dokumentatieservice zeer goed passen. In het vijfjarenplan van de afdeling Dokumentatie en Informatie van het N.H.I. is een groot gedeelte gewijd aan de opbouw van een bibliotheek en dokumentatiesysteem. De inhoud daarvan wordt door de aandachtsvelden bepaald, te weten:

- morbiditeits- en problemenaanbod aan de huisarts;
- hulpverleningsproces: psychosociale hulpverlening
methodisch werken;
- structuur: structurele en organisatorische aspecten van samenwerken
samenwerking eerste-tweede lijn
structuur van de beroepsgroep;
- toetsing en nascholing.

Het N.H.I. heeft gemeend hiermee op den duur een lacune in het informatieveld op te kunnen vullen. Naast deze inhoudelijke taak ligt er naar hun overtuiging een taak op het gebied van de centrale intake van vragen met betrekking tot literatuur. Binnen de structuur van de afdeling Dokumentatie en Informatie is een apart projekt dat de verwijzing van deze vragen naar andere bibliotheken verzorgt, goed mogelijk. Via deze konstruktie wordt de mogelijkheid geschapen op eenvoudige wijze relevante literatuur zowel op medisch-inhoudelijk gebied (via de universitaire huisartseninstituten) als op het gebied van structuur en funktioneren van de eerstelijns gezondheidszorg (via N.H.I., en andere bibliotheken op het gebied van de maatschappelijke gezondheidszorg) aan hulpverleners, plaatselijke overheden e.d. te verstrekken. Overleg op beleidsnivo tussen de bibliotheken is daarvoor noodzakelijk. Via het N.H.I. is dit echter te verwezenlijken.

Voor de realisering van dit projekt achten zij, naast de reeds bestaande voorzieningen op het N.H.I., een uitbreiding in de personele sfeer noodzakelijk. Zij denken daarbij aan een full-time dokumentalist(e) per 1 januari 1980. Deze zou naast het verlenen van service aan externe informatievragers ook behulpzaam zijn bij het ontwikkelen van het eigen N.H.I.-dokumentatiesysteem. Uiteraard zal zij/hij een goed netwerk van werkkontakten met andere bibliotheken dienen op te zetten.

Met betrekking tot de salariëring denken ondergetekenden aan schaal 57 BBRA.

Jaarlijks zou bekeken moeten worden of uitbreiding noodzakelijk is.

Ondergetekenden verzoeken U om toekenning van Rijkssubsidie voor dit projekt voor 1980 volgens bijgaande begroting.

Met verschuldigde hoogachting,

dr C.A. de Geus, voorzitter
Nederlands Huisartsen Genootschap

S. van der Kooij, arts, voorzitter
Stichting Nederlands Huisartsen Instituut

W. Derksen, arts, voorzitter
Stichting Nascholing Huisartsen

GEBRUIKTE LITERATUUR

- Ban, A.W. v.d.: Inleiding in de voorlichtingskunde
Boom, Meppel, 1977
- C.I.L.O.: Interimrapport 1978
Tweede interimrapport van de Coördinatiegroep Informatie-
systemen Lopend Onderzoek.
Ministerie voor Onderwijs en Wetenschappen, Den Haag, 1978
- Gent, B. van: Andragologie en voorlichting
Boom, Meppel, 1973
- Hoogendijk, F.N., e.a.: Rapport studiekommissie gezondheidsbevorde-
ring van de K.N.M.G.
Medisch Contact 34(1979)188-194
- Kommissie Nationaal Plan GVO: Opzet en ontwikkeling van gezondheids-
voorlichting en -opvoeding
Staatsuitgeverij, Den Haag, 1978
- Loosjes, Th.P.L.: On documentation of scientific literature
sec.ed., Butterworth, London, 1973
- Loosjes, Th.P.L.: Bibliotheek en documentatie
Kluwer/v. Loghum Slaterus, Deventer, 1977
- Loosjes, Th.P.L.: Documentaire informatie
v. Loghum Slaterus, Deventer, 1978
- Rouwenhorst, W.J.: Leren gezond te zijn?
Over de plaats en mogelijkheden van GVO in de
zorg voor gezondheid.
Samsom, Alphen a/d Rijn, 1978

GEBRUIKTE AFKORTINGEN

A/B	basiseenheid Advisering en Begeleiding van het N.H.I.
CILO	Coördinatiegroep Informatiesystemen Lopend Onderzoek (Ministerie voor Wetenschapsbeleid)
C.P.V.	Commissie Praktijkvoering van het N.H.G.
C.W.O.	Commissie Wetenschappelijk Onderzoek van het N.H.G.
D/I	basiseenheid Dokumentatie en Informatie van het N.H.I.
GVO	Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding
I.O.H.	Interfacultair Overleg Huisartsgeneeskunde
Joint	landelijke organisatie voor maatschappelijke dienst- verlening
N.C.G.V.	Nationaal Centrum voor Geestelijke Volksgezondheid
N.K.	Nationale Kruisvereniging
N.R.M.W.	Nationale Raad voor Maatschappelijk Welzijn
R.C.G.P.	Royal College of General Practitioners
R.W.O.	Registratie lopend Wetenschappelijk Onderzoek in en over de eerstelijns gezondheidszorg
SWIDOC	Sociaal-Wetenschappelijk Informatie en Dokumentatiecen- trum (Koninklijke Nederlandse Academie voor Wetenschap- pen)
S.N.H.	Stichting Nascholing Huisartsen
U.H.I.	Universitair Huisartsen Instituut
V & M	Ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne
W.O.	afdeling Wetenschappelijk Onderzoek van het N.H.I.
Z.W.O.	Nederlandse Organisatie voor Zuiver Wetenschappelijk Onderzoek